

הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו

אשר סבג

שליח לשעבר בפרת (2003-04)

כיום רב קהילת הר המוריה וחבר הנהלת צהר

בשבוע שעבר חל יום השנה לפטירתו של הרב יונתן זקס זצ"ל, רבה של אנגליה לשעבר, אחד המנהיגים הרוחניים הגדולים שקמו לעם ישראל, ומי שהשפיע על אנשים רבים בעולם היהודי ומחוצה לו. באחד מספריו סיפר שפעם אחת הזמין אותו ראש ממשלת בריטניה דאז, ג'ון מייגור, לארוחת צהריים חגיגית יחד עם נשיא ישראל דאז, חיים הרצוג ז"ל. ראש הממשלה ביקש ממנו שם של קייטרינג עם אוכל כשר עבור הסועדים וגם ביקש ממנו לברך על האוכל. וכמובן שהוא הסכים. היום המיוחל הגיע, ונאספו כל האורחים הנכבדים, נשיא מדינת ישראל, חלק משרי הממשלה, ראש הממשלה הבריטי ושר החוץ וכו'. והגיע הזמן לארוחת הצהריים וכולם ישבו במקומם. ואז קם ראש הממשלה הבריטי והכריז אני מתכבד להזמין את הרב הראשי לומר ברכה על האוכל. כולם התרוממו מיד. באותו הרגע הרב קלט שהוא לא הסביר להם שעל פי ההלכה כדי לברך על האוכל צריך להזיז את ביד או שיהיה מונח לפניך אחרת אי אפשר לברך עליו. ואילו שם השולחן היה ריק לגמרי. והאורחים כולם עומדים וממתנים לרב שיברך... הרב לא ידע מה לעשות הוא לא רצה לשאת את שם ה' לשווא, ומצד שני גם לא לבייש את ראש הממשלה הבריטי מול אורחיו. הוא נשא תפילה בליבו, ופתאום הוא שם לב שבצד עמדה קערה מוזהבת עם ענבים ששמו ליופי, והוא מיד ברך עליהם ואכל מהם. אחר כך הסביר לראש הממשלה הבריטי שאולי לכם יש יותר אמונה ממני כי אתם מברכים עוד לפני שהאוכל על השולחן, אבל אנחנו עם שסבל בגלות ולמדנו לקח לחכות עד שהאוכל יהיה לפנינו לפני שאנחנו מברכים...

לכאורה, יצחק אבינו בפרשת השבוע נוהג בדיוק כך, ומבקש מעשיו להביא מטעמים כדי לברכו. אלא שאם נשווה זאת למעבר של הברכות מאברהם ליצחק, או מיעקב לבניו, שם האבות בירכו את ילדיהם ללא שום מטעמים או סעודה. ואם כן, יש להבין מדוע רק יצחק מבקש מטעמים כדי שהברכה תשרה? ומדוע שאר האבות לא עשו זאת? כשאנחנו מתבוננים בדמויות של יצחק ועשיו, הם נראים לנו כמו הדמויות הכי רחוקות זו מזו. יצחק הוא האבא ה-"רוחני" ביותר מבין האבות. מי שהתבודד בשדות בעבודת ה' שלו. מי שנעקד עוד בצעירותו כעולה תמימה והיה מוכן למסור את נפשו. האבא היחיד שלא הסתובב בעולם ולא יצא לחו"ל. היו לו גם הכי מעט התעסקויות עם אנשים זרים - חוץ מאבימלך הוא לא נתקל בדמויות אחרות. יצחק מתגלה לפנינו לכאורה כאבא הרוחני ביותר. ולעומתו, בנו עשיו, הוא בדיוק ההפך הגמור, איש גס וחומרי, שכל הזמן מסתובב בחוץ וצד ציד, ואין לו שום חיבור ל"אוהל" או לרוחניות. ובכל זאת יצחק "אוהב" את עשיו. ועשיו מכבד את יצחק. מה קורה כאן?

אולי רצה יצחק ללמד אותנו יסוד גדול מאד בעבודת ה' שלנו, שהסתירה הזו לא באמת קיימת. אין שום סתירה בין שיא הגשמיות לשיא הרוחניות. אפשר וצריך לחבר את שניהם יחדיו. יצחק מבקש מעשיו להביא "מטעמים" ולא "אוכל". הביטוי הזה, "מטעמים", מופיע בכל התנ"ך רק בפרשה שלנו. והוא ביטוי של "אוכל גורמה", אוכל שהמטרה שלו היא "הנאה" ולא "הזנה". ודווקא את זה הוא מבקש מעשיו להביא. את ה"מטעמים". אולי רצה יצחק להראות לעשיו שהוא יכול להיות גם "כאישי ציד ואיש שדה" ועדיין להיות מחובר לקב"ה לגמרי. הוא יכול להיות מהאוכל ובכל זאת להפוך את זה לחוויה של קדושה ורוחניות כמו שאנו עושים בשבת ולא רק משהו גשמי גרידא.

מנהג הגויים לברך עוד קודם שהאוכל מונח על השולחן, מנתק בין הרוחניות לגשמיות, הוא רואה בהם דברים סותרים, ולכן הוא מפריד ביניהם. לעומת זאת, יצחק מלמד אותנו שהם מחוברים יחדיו. יצחק מברך בברכה שנדמית מאד גשמית "ויתן לך האלוקים מטל השמים וכו'", כי מבחינתו אין כל הבדל וכל ניתוק ביניהם. אפשר להיות חיים של קדושה אמיתית וגם להיות מחוברים לחיים הפשוטים והרגילים. שאר האבות לא נזקקו לעשות זאת מפני שהם היו מחוברים לעולם, לא כמו יצחק שנוקד להוכיח גם לבנו עשיו וגם לבניו אחריו שאין סתירה בין הדברים.

כל אחד יכול למצוא את עצמו בעולמו של הקב"ה. גם מי שנדמה שהוא כמו "עשיו", עדיין יכול למצוא את הדרך של "קול יעקב", ולחברם יחד. "הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו", זהו החיבור השלם, שאותו יצחק מגלה לעולם. כך הרב זקס זצ"ל ניסה לעשות בחייו. הוא לימד אותנו שאפשר להיות גם פרופסור גם לורד וגם רב, גם להיות בקשר עם

העולם הגדול, וגם להיות יהודי ירא שמים ומדקדק במצוות שכל עולמו הוא עבודת ה'.

הרב זקס ניסה ללמד את הדור שלנו, הדור של "ידי עשיו", דור של "טל השמים ומשמני הארץ", דור של שפע גשמי כל כך גדול, שאפשר לחיות גם בעולם כזה ובכל זאת להיות מחובר לרוחניות ואין בין זה לזה סתירה. יהי זכרו ברוך.
שבת שלום

לתגובות: ashersabag77@gmail.com